

bragt sin Tid her i Skolelivet i Kjøbenhavn, kommer ud paa Landet og med Møie og Nød maa erhverve sig sit Brød, fordi han skal lade Plougen gaae i Jorden og skaffe sig Sæd op, paa eengang kan falde ned i de communale Anliggender og forstaae dem bedre end de Mænd, der ere vorede op ved dem? Nei, den ærede Indenrigsminister tager feil, og han kan blot henvende sig paa de Steder, hvor Valg foregaae, og see de Valglistes, der for en stor Deel udgaae fra Præsternes Hænder, og han skal deri mange Gange see et klart Beviis paa deres Uformuenhed til at gjøre de simpleste Ting. Det er ingen Skygge, jeg kaster paa disse Mænd, thi man har stillet Fordringer til dem, hvortil man ikke har været berettiget. Mange af dem have gjort Communen stor Tjeneste; jeg har seet Communeregnskaber, der vare udgaaede fra Præstens Haand, og som bare Braget af en stor Indsigt og Dygtighed, men jeg har seet ligesaa mange, hvor der var Svaghed i Handling, Mangel paa Indsigt og Udygtighed i Virksomhed. Den ærede Minister har onsket at beholde den Indskydelse, Regjeringen havde paa Communerne igjennem Herredsfogeder og Birkedommere, for, om jeg forstod ham ret, paa det tidlige Standpunkt at bringe en Overenskomst tilveie, som det senere maastee kunde være vanskeligt at bringe tilveie. (Indenrigsministeren: Det har jeg aldeles ikke berørt.) Ja, saa har jeg misforstaaet det; saa har det været Præsten, der skulde gjøre det; jeg kunde ikke troe, at det var Præsten, som den ærede Minister paa den Maade betragtede som skiftet til at repræsentere Regjeringen i Sogneforstanderskabet, og, da jeg ikke nøie havde hørt, hvad der laa imellem, førte jeg det over paa den Æneste, jeg egentlig troede, det kunde overføres paa. Den Indskydelse, der paa denne Maade skulde viendes, er enten vrang i sin Natur eller upaalidelig i sin Virksomhed; den er vrang i sin Natur, naar man lægger Mærke til, at Præsten i en meget høj Grad — og det er det eneste Gode, der er derved — er Communemedlem. Naar man betragter ham som handlende paa Regjeringens Vegne, staaer han altsaa der i det vanskeligste Forhold, thi han staaer baade som sig selv og som Regjeringen. Han er usikker

i sin Virksomhed, fordi Præstens Stilling som Repræsentant for Regjeringen er uklar og ikke fremhævet paa nogen positiv Maade i Communalanliggender i Almindelighed. Jeg taler ikke her om Skoleanliggender eller om Fattigsager; men, idet jeg nævner dette, vil jeg endnu fremhæve en Ting, som den ærede Indenrigsminister maa lægge Mærke til. Han har klaget over, at der skulde blive en vis Dobbeltthed i den Stilling, som Præsten kom til at indtage i Communen; men er ikke denne Dobbeltthed netop nu tilstede? Skifter ikke Formanden Sæde, naar han ikke er Præst til lige, og sætter, alt som Forhandlingerne gaae fremad og gaae over paa et andet Gebeet, Præsten paa Høvsædet, og er dette ikke allerede Dobbeltthed, og er dette ikke netop vrangt? I Skolesager er Præsten Formand, i andre Sager, i Betsager o. s. v., er Den Formand, som er udvalgt dertil af Communeraadet. Naar man derhos lægger Mærke til, at paa Communerne finansielle Gebeet, hvad Indtægtskilderne angaaer, maae disse Sager komme til at blandes mellem hinanden, saa er det jo i Grunden umuligt at vide, naar den Ene skal sidde paa Formandsædet, og naar den Anden skal sidde der. Jo fornuftigere en Commune bestyrer sine Anliggender, desto mindre vil det blive muligt at opretholde denne Grændse. Jeg er overbevist om, at, jo mere vi ville følge disse Sager, og følge dem over i det virkelige Liv, desto mere skulle vi finde, at der ikke boer noget virkeligt indre Væsen i disse ydre Former; det er paa Formalitetens Gebeet, det er paa det skrevne Ord, det gjentagende Ord Gebeet, den ærede Indenrigsminister bevæger sig, men det er ikke paa Virkelighedens. Det er ligeledes dette skrevne Ord og denne fremmanede Frygt, som ideligt fører „det conservative Element“ i Munden. Der er Intet, som mere forvansker vor hele Lovgivning, netop Communevæsenet angaaende, end denne idellige Tale om at sørge for det conservative Element. Hvorledes kan Nogen vise mig, hvem der er den Conservative eller de Conservative? Den, der i den ene Retning er den meest gennemgribende og radicale Mand, er i den anden, og mange Gange i den vigtigste, en saadan Pæl, at, havde de ikke ham, gif det Hele à la